

pa je nafari, da je volitve opravičen, češ da je bil z dnevom razpisa volitve že za tukaj nastavljen. V gostilni je župnik grozil, da bo de vsakomur, ki ne voli z njim, že na tem svetu ne naredil. Pazi, fajmošter, mi te lahko pustijo za to grozno sodniško zasledovati! Na volitveno dnevno samem zahteval je, da se mu v volilnem lokalu glasovnice pokažejo in je tudi katerim imeno "Metnitz" prečrtal. Napredne volilne oklice so ponoči črni smrkolinci doli strgali. Zato pač ni čudno, da je izpadla volitev pri nekem nasilju precej klerikalno. Žalostno pa je, da sme dandanes duhovnik na ta način nastopiti. Ali tudi drugače se ta fajmošter ne obnaša tako, kakor bi se to pričakovalo od božjega namestnika. (O temu bomo še prihodnjič poročali).

Pomanjkanje krme je bilo za prvaške klerikalne vprašanje za doseg političnih uspehov. Zaglasi, da je orglar Grafenauer kmetom ceno krme pridobil. Pametni ljudje so se tej lažnivosti ne smejali. Kajti vsakdo je vedel, da so ravno napredni poslanci nekaj pomoči kmetom pridobili, medtem ko je orglar Grafenauer še pri kmetih vpraševal, ali naj v tem oziru kaj stori. Sreča, dosti niso kmetje dobili. To se čuti tudi zdaj. Zato je koroška deželna vlada pod vplivom naprednih poslancev dovolila zopet pomoč v vrednosti 50.000 K. Kmetje dobijo torej zopet tako mrvo po znani ceni 6 K in slamo po ceni 4½ K za 100 kil. Večja svota dobljenega denarja pa se bode porabila za nakup potrebnega semena. Kmetje, brigajte se za to!

Verska blaznost. Iz Rudne se nam piše: (dostojni slučaj). V sredo 14. t. m. sta se med dva takajšna kmeta, oče in sin, zaradi verske blaznosti, v norišnico odpeljati. Bila sta precej dobra kmeta, ki sta prav pametno gospodarila. Značilne so besede vbolega starčka, kar je vjet v jasnem hipu izpregovoril. Rekel je: "Bil sem že zopet popolnoma zdrav, ali moja žena me je vzela seboj k sv. Rupretu na mislijo in tam so me popolnoma zmešali." — No, če pač ni prvi in žalibog tudi ne zadnji slučaj. Togo ljudstvo!

Prikazen na nebu. Piše se nam iz Lippitz-ke: Vsredo, 14. t. m. ob 8. uri zvečer opazimo se na vzhodnem nebu veliko, svetlo rumeno zvezdo, ki je plavala od juga proti severu, ki se jo je videlo 5 sekund dolgo. Bil je meteor, ki je menda v bližini Gradca na zemljo padel.

Grozna nuna. Iz Grafensteina se poroča: Dlje časa je bila tukaj neka nuna, ki je stregla kobilam bolehnih gospej. Zdaj se je izvedlo, da je nuna porodila in otroka baje živega v stranišče spustila ter na ta način umorila. Pobožno detonarilko so že vtaknili pod ključ.

Poročilo o uspehih z umetnimi gnojili s posebnim ozirom na čilski solitar.

V kmečkem koledarju sem obljubil, da ob priliki spombe z čilskim solitrom naznanim; danes na veliko počitniški ponedeljek pa imam ravno čas.

Ze več let rabim v vinogradu pri žitu, krompirju in rabi z lepim dobičkom čilski solitar, nenavadno leto pa me je napotilo, da sem tudi travnike, senožete in deželjska gnojila z čilskim solitrom. Omeniti moram naprej, da gnojim njive, travnike in vinograde redno z Tomasovo žilno in Kaljevo soljo, toraj zemlji te snovi ne primanjkujejo; ker je vsled tega seno spomladi prav lepo raslo in že koncem maja za košnjo zrelo bilo, nisem imel povoda še senu gnojiti z čilskim solitrom.

Nenavdno dolga suša pa me je pripravila do tega, da sem si vzel v zalogo nekaj metercentov čilskega solitar in čakal z njim na — dež, takoj po tem Božjem glasovlju sem raztrosil na ena ha travnika, senožeta in deželjske po 100 kil. solitra in potem sem mirno čakal na košnjo. Vsled zadostne zaloge fosforove kisline in kupa v zemlji so tudi oni deli travnika, senožeta in deželjske še primerno lepo košnje dali, vseeno pa je bil skoraj vporaba čilskega solitra u činek viden že na razstavi otavi, natančno vaganje pa je pokazalo povprečni večji pridelek vsled gnojenja z čilskim solitrom na hektar 550 kg.

Če računimo 100 kg. dobre krme samo 10 kron (pa bila je to leto po 12 in 14 kron) 100 kg. solitra pa 32 kron pride pri eni košnji čisti dobiček poveksan na 23 kron. Razven tega pa je bila paša gotovo za polovico izdatnejša, trave so se zelo ojačile in zgostile in se še sedaj ločijo z čilskim solitrom gnojene parcele od onih po temno-zeleni rasti.

Posebno lepo se je obnesel to zadnje leto poskus na krompirju, na katerem sem razven z Tomasovo moko in Kaljevo soljo gnojil tudi z čilskim solitrom. Zadnje

gnojilo sem dal med rastjo v 3 porcijah in sem opazil da ni le dašik v tem gnojilu prišel popolno k hasku ampak koristila je tudi njegova lastnost, da vleče mokroto iz zraka in s to namaka kolikor toliko suho zemljo.

Učinek je bil res sijajen in povzročil je čilski soliter večji pridelek 60 metercentov na hektarju; za to gnojenje sem porabil 200 kil čilskega solitra, krompir sem prodal v jeseni po K 560 100 kil, 60 metercentov je toraj vredno K 336—, 200 kil čilskega solitra pa je stalo K 64—, večji čisti dobiček vsled gnojenja z čilskim solitrom je bil toraj K 272—.

Večletna vporaba čilskega solitra v vinogradu me je prečila da je to gnojilo za hitro in bujno rast jako potrebno, naravnost neobhodno potrebno pa je v dobrih letinah kakor lani, ko ima trs toliko grvdja za dozoreti, lahko toraj tovarišem, vinorejcem splošno uporabo čilskega solitra za vinograd najtopleje priporočam, seveda je pa tudi treba hlevskega gnoja, da se z njim zemlja rahla in greje, treba pa je tudi Tomasove moke in Kaljeve soli.

Opustil bi pa mojo dolžnost ako nebi koncem teh mojih besed svaril vsakega kmetovalca, kateri je primoran vsle pomanjkanja dobrega hlevskega gnoja kupovati umetna gnojila da ravna pametno in varčno z hlevskim gnojem, da si zboljša gnojni dvor in pazi da mu ne steče dragocena gnojica na sosedov travnik ali celo v potok.

Napredni kmet iz Solske doline.

Pod kakimi pogoji oddaja uprava deželne brambe državne plemenska kobile v zasebno rabo.

(Nadaljevanje.)

Podrobnejša določila glede žrebet.

a) V primeru § 3, lit. b, stopi novi rabnik kobile v vse pravice in zaveznosti prejšnjega rabnika tudi glede žrebet.

b) V § 3, lit. c, omenjena pravica vračila se more izvrševati le glede kobile iz žrebet skupaj. Vendar pristojna kakor odškodnina za čas istinite vzreje znesek, ki ga je razmeroma preračunati po meri 100 kron za vsako žrebe in leto vzreje. V ozira vrednih primerih odmeri uprava deželne brambe to odškodnino tudi do višine, omenjene v naslednjem odstavku.

c) Ako smatra uprava deželne brambe, da se je žrebe vzdilo tako, da se sicer ni kršila pogodba (§ 6), pa da vendar ne ustreza namenu, ima pravico, tudi ne da bi terjala kobilu nazaj, zahtevati izročitev žrebeta še pred dovršenim 36. mesecem starosti.

Vzrejnik dobi v tem primeru kakor odškodnino za čas dejanske vzrejenja znesek, ki ga je razmeroma preračunati po meri.

100 K za prvih 12 mes. star.	} vsakega žrebeta.
250 " " drugih 12 " "	
in 350 " " tretjih 12 " "	

d) Ako kobila pogine, trajajo obveznosti glede žrebet dalje.

e) Te obveznosti trajajo tudi dalje, ako pride kobila po § 1 v rabnikovo last.

f) Vzrejnik mora žrebeta ob oddaji pripeljati tistemu vojaškemu krdelu, h kateremu spada ali je spadala kobila.

g) Razen odškodnin, določenih v §§ 2, 3 in v tem paragrafu ne more vzrejnik zahtevati nikakoršnega daljnega povračila za preskrbo, strežbo, živinozdravniško zdravljenje prevoz in druge redne ali izredne izdatke.

h) Žrebičke je dati, če uprava deželna brambe ne odredi nič drugega, po prvih 12 mesecih starosti skopiti (rezati).

§ 5.

Pravica ogledovanja; dolžnost naznanila.

Uprava deželne brambe ima pravico, kobilo in žrebeta pri rabniku, oziroma vzrejniku dati vsak čas ogledati po svojih organih, katerim se moraja dati vsa potrebna pojasnila. Rabnik, oziroma vzrejnik je tudi dolžen takoj naznaniti poveljstvu tistega vojaškega krnela, h kateremu spada ali je spadala kobila, vselej kadar kaka žival oboli, pogine, povrže, ter vsako nameravano ne samo začasno premembo bivališča živali.

§ 6.

Odgovornost; prekršek pogodbe.

Rabnik oziroma vzrejnik je odgovoren po določilih državlanskega prava.

On je odgovoren tudi za krivdo svojih namestencev. Ako je več oseb, je odgovornost vedno solidarna.

Ako se prekrši pogodba, ima uprava deželne brambe s pridržkom svojih drugih zahtev, pravico zahtevati, da se ji takoj izroče (§ 3, lit. f in § 4, lit. f) vse živali ali po njeni izbiri tudi

le posamezne živali; ali gre vzrejniku za čas istinite vzreje odvzetih žrebet v takem primeru kaka odškodnina, je presoditi po določilih državlanskega prava, vendar se nikakor ne more zahtevati višja nego v § 4, lit. c ustanovljena odškodnina. V ostalem pa za odvzete ni dati nikake odškodnine.

§ 7.

Razsodišče.

Spori o pravici uprave deželne brambe zahtevati, da se takoj oddajo živali, če se prekrši pogodba, spadajo pred razsodišče, ki se zbere na kraju, kjer so živali, in ki je sestavljeno:

1. iz častnika, ki ga postavi uprava deželne brambe,

2. iz rabnikovoga, oziroma vzrejnikovega zaupnika. Ta zaupnik se mora imenovati v 48 urah po pozivu, ki se je dal ustno ali pismeno rabniku, oziroma vzrejniku, naj postavi zaupnika, sicer preide pravica postaviti tega razsodnika na občinskega predstojnika (župana) tistega kraja, v katerem so živali.

3. Iz osebe iz kmetijskih poklicnih krogov, ki jo imenuje politično okrajno oblastvo.

V ostalem veljajo za razsodišče določila civilnega pravnega reda.

§ 8.

Podsodnost.

Za druge v § 7 omenjene pravne spore, ki ne spadajo po zakonu pred izključno posebno podsodnost, so v prvi stopnji edino pristojna le stvarno pristojna sodišča na sedežu c. kr. finančne prokurature.

Gospodarske.

Zoper zajce. Dobro sredstvo, da se mlado drevo obvaruje zajcev je sledeče: Vzeti skvarjeno olje, ki zanj ni škoda, ali razpusti slabo mast, omešaj v to paprike in namaži debelca; zajec se ti jih ne dotakne.

Sodi od kisa se dado prirediti za vino, če se zakuhajo s sodo; toda ta mora v doge tak daleč prodreti, kakor daleč je prodrl kis.

Kako se perutina dobro opita? Za pitanje perutnine, posebno piščet, je najboljšje rabiti ajdovo moko ali pa tudi ječmenovo in koruzno moko skupaj. Te moke se zmešajo s posnetim mlekom ali pa medencem. Iz tega se napravi precej gost močnik. Svari se pred pokvarjenim ali starim mlekom, ker v tem je kislina, katera perutnini jako škoduje, pa tudi se ne sme piča napraviti za cel dan, ampak za vsak čas krmjenja posebej. Vsakikrat naj se posoda osnaži in se ne sme stara krma pustiti v koritu. Cesar ne pojedo enkrat, mora stran; zaradi tega naj se vsakikrat da samo toliko, kolikor enkrat pojedo. Krmli se vsak dan trikrat, in sicer redno ob eni in isti uri, zjutraj ob 6. uri, opoldne ob 12. in zvečer ob 6. uri. Koliko se zaenkrat da piščetu, je odvisno od velikosti istega n. pr. 4 mesece staro piščet bi dobilo za enkrat 1/3, cel dan skupaj 1/3 l tega močnika. Pri opazovanju se potem že vidi ali ima preveč ali premalo. Da si ohranijo dober tek, se pridene k močniku za vsako glavo in za vsak 1 g soli in nekaj peska. Pitne vode pri tej krmli ne potrebujejo. Piščeta v starosti kakih 6—9 tednov se morajo spoli ločiti in tako ostanjejo, dokler ne pridejo v kletke. Te kletke morajo biti toliko velike, da se še morejo živali dovolj gibati, ker drugače bi bilo to in trpinčenje. Na ta način krmljena piščeta so v 14—20 dneh lepo opitana.

Naša gnojišča so v obče slaba. Vendar se vidi že tu in tam, da so se gospodarji poprijeli boljšega ravnanja z gnojem. Vidi se to na tem, da poravnava gnoj in da ga tlačijo. Prav tako! Treba je le, da bi jih tudi drugi gospodarji posnemali in da bi se sploh poprijeli takega ravnanja. Tudi pri gnoju je gledati, da se pri dela v vsakem oziru prav dober gnoj, kar je pa le v tem slučaju mogoče, ako ga prav spravljamo in z gnojem pravilno ravnamo.

Ako se racam jajca sproti pobira iz gnezda, nesejo potem naprej do julija in celo avgusta. Ker race jajc rade ne vale, zato se podložijo račja jajca rajše pod kure ali pa pure.

Ledenica mora imeti vselej dvojne stene t. j. vsaka stena mora biti napravljena iz dveh sten, a med obema mora biti praznega prostora 60 cm. Prazen prostor, ki nastane pri zidanju obeh sten, se mora izpolniti s plevami, rezanico in slame ali pa z žagovino. Žagovina je boljša od rezanice, ker se jo laže dobro stepta nego drugo. Ako je šota ali lesni pepel pri rokah, je najboljšje, če se vzame enega teh dveh, ker sta najspodobnejša za to. Glavna stvar pri materialu, ki se ga deva med dvojnate stene ledenice, je, da je isti suh in da se ga lahko močno stlači.

Telegram.

Prvaški Franc Rajšta v Šoštanju je prišel v konkurz. Torej zopet polom. Škoda je velika in bode baje tudi posojilnica mnogo trpela.